

ționalităților conlocuitori, în 1980, premiul pentru regie a fost conferit lui Cseresnyés Gyula, pentru spectacolul *Un leagăn pe cer* de Sütő András.

Viața teatrală a județului Timiș este îmbogățită de activitatea teatrelor populare de la Lugoj și Buziaș, ambele laureate ale Festivalului național „Cîntarea României”, precum și a celor 315 formații de amatori înscrise la faza de mase a ediției actuale a festivalului. Dintre formațiile de amatori, 37 dau spectacole în limba germană, 10, în limba maghiară, și 3, în limba sîrbă. Participarea publicului este stimulată și de o serie de manifestări de amploare cu caracter județean, printre care „Zilele teatrului de amatori” și „Zilele teatrului de păpuși” (ajunse la a patra, și, respectiv, a treia ediție), „Concursul județean al teatrului de comedie” (prima ediție), „Festivalul de teatru muncitoresc” (a treia ediție).

Teatrele populare din județ au prezentat, în perioada care a trecut de la primul Congres al educației politice și culturii socialiste, 473 de spectacole, cu peste 100.000 de spectatori, iar echipele de amatori, mai mult de 21.000 de spectacole, cu peste 1.600.000 de spectatori. La calitatea activității acestora o contribuție deosebită aduc regizori, scenografi, actori ai tuturor teatrelor profesionale din Timișoara, prin munca neobosită de îndrumare pe care o desfășoară.

Iată, așadar, cîteva dintre rezultatele cu care viața teatrală a Timișului s-a

prezentat la cel de-al doilea Congres al educației politice și culturii socialiste. Ele sînt rodul climatului de puternică emulație creatoare, instaurat, în 1976, de primul Congres.

Teatrele din județul Timiș promovează o artă care reflectă, într-o bogată paletă cromatică, trecutul nostru istoric, realitatea contemporană, succesele și bucuriile noastre, greutățile și lipsurile cu care ne mai confruntăm.

Instituțiile teatrale din acest județ, ca dealtfel cele din întreaga țară, nu prezintă viața contemporană idilic, în culori trandafirii. O astfel de prezentare, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „este dăunătoare pentru dezvoltarea spiritului și combativității revoluționare a omului socialist”.

Înfăptuind politica Partidului Comunist Român în domeniul culturii, oamenii de teatru din Timișoara practică o artă cu adevărat revoluționară, care reflectă în mod veridic, nedeformat, realitatea, o artă cu contribuții majore la mobilizarea maselor, pentru perfecționarea oamenilor și a societății.

O asemenea artă a îmbogățit și îmbogățește viața spirituală a celor peste 700.000 de locuitori al județului Timiș și este o contribuție dintre cele mai valoroase la dezvoltarea gândirii politice, morale și estetice, a conștiinței socialiste a maselor.

Constantin POTINGA
secretar al comitetului județean
Timiș al P.C.R.

Un teatru viu și eficient

Mărturisesc că nu-mi sînt pe plac efuziunile nemăsurate, lipsa simțului critic, lauda de sine bombastică, automulțumirea paralizantă. Totuși, sînt de părere că prezentul artei teatrale românești poate fi calificat cu îndreptățire, în ansamblul său, ca dătător de încredere. În ultimele stagii — și la fel și în cea care se apropie de încheiere — s-au plămădit destul de multe spectacole importante, interesante, avînd ecou, deopotrivă, pe

scenele din Capitală și din provincie; nu au fost rare întreprinderile care au pus la încercare inventivitatea creatoare, acordîndu-i spații largi de desfășurare și dovedind îndrăzneală în actul de creație; a ajuns la pragul maturității o nouă generație de regizori, cu o gândire originală, în stare să valorifice eficient limbajul artei teatrale contemporane; s-au conturat profilurile cîtorva colective teatrale — în primul rînd, din-

tre cele bucurăștene; teatrul și publicul se află într-o statornică alianță; un sistem de colocvii și festivaluri diverse produce dezbatere vii și cu ecou necesar în jurul diferitelor fenomene ale vieții teatrale; și, nu în ultimul rând, dramaturgia originală și-a cucerit, datorită mesajului și expresiei artistice, locul pe care-l merită în repertoriul și în atenția publicului. Teatrul, artă vie și eficientă, cu adresă spre contemporani și avind un caracter colectiv, își îndeplinește menirea, ca parte dinamic componentă și creativă a culturii socialiste, în sens social și estetic deopotrivă — cele două criterii fiind, dealtfel, inseparabile.

Arta teatrală contemporană românească este pătrunsă de idealurile umanismului socialist, de spiritul de răspundere care emană din ele. Acest umanism se afirmă în relația cu realitatea, în concepția axiologică, în valorificarea resurselor spirituale ale trecutului și prezentului, precum și în deschiderea ei artistică, în diversitatea și pluralitatea paletelor coloristice. Arta teatrală — cu tot ceea ce are ea mai bun — ni se adresează nouă, contemporanilor, meditează laolaltă cu noi și dorește să exprime, să conștientizeze, prin modalitățile sale de expresie specifice, tot ceea ce se petrece cu noi, în noi și între noi.

Nu avem aici și acum spațiul suficient pentru a efectua o analiză a exemplelor; totuși, aș dori să semnalizez câteva aspecte semnificative. Aș dori să mă refer, de pildă, în cadrul literaturii dramatice, la piesele lui Paul Everac, care investighează fenomenele vieții sociale, surprinse în evoluția lor dialectică, cu o viziune obiectivă și limpede asupra conduitelor umane, operație înfăptuită cu patima combatantului pe câmpul asanării vieții obștești; la profundul conștient moral, incitând la meditație, al artei lui D. R. Popescu; la avântul purificator, pornit din cerințele eticii socialiste, al satirilor lui Tudor Popescu; la lucrările lui Horia Lovinescu, care analizează destinul istoric al omului și psihologia sa; sau, dintre succesele literaturii dramatice maghiare din România, la poemele dramatice ale lui Sütő András, exprimând demnitatea, forța gândirii novatoare și meandrele drumului spre afirmare al acestei gândiri; la dramele lui Székely János, de o înaltă înținută literară, cu rădăcini în filozofie și etică; la comedile lui Méhes György, care transpun scenic, cu vervă și vigoare, cu profesionalism și siguranță în minuirea uneltelor specifice scriitorului de teatru, aspecte ale vieții cotidiene.

În privința alcătuirii repertoriilor, atenția deosebită ce se acordă dramei românești clasice și actuale este întregi-

tă în mod firesc de preocuparea constantă pentru valorificarea, într-o viziune contemporană, a literaturii dramatice universale, de la Shakespeare și Molière, trecind prin creațiile lui Büchner și Bulgakov, până la Beckett și Buero Vallejo.

N-am putea evalua maturitatea artei regizorale și interpretative, puterea lor de a transpune în viziuni scenice gânduri și simțiri, decît producind o lungă înșiruire. Mă voi referi doar la câteva dintre montările revelatorii ale unor tineri regizori: *O noapte furtunoasă*, *Woyzeck* (Alexa Visarion), *Maestrul și Margareta*, *Niște țărani* (Cătălina Buzoianu), *Mormintul călărețului avar* (Ioan Ieremia), *Epoleții invizibili* (Costin Marinescu), *Jocul vieții și al morții...*, *Karamazovii* (Dan Micu), *Tartuffe*, *Cabala bigoșilor* (Alexandru Tocilescu), dorind să scot în evidență, în cazul ultimului, ideea fertilă de a cupla cele două piese, precum și înfăptuirea scenică a acestui gând.

Evident, imaginea de ansamblu reflectă și neîmplinirile: destul de multe reprezentații cenușii, neinteresante, superficiale, înscrierea în repertoriu a unor „producții” însălate, care ascund sărăcia de gândire și simțire, lipsa de talent, îndărătul argumentului actualității temei, preluarea necritică a unor piese bulevardiere străine, care asigură un succes ieftin, autoexhibarea unor regizori, stagnarea unuia sau altuia dintre colectivele din provincie sau din Capitală. Nu putem omite nici faptul că mai există cel puțin câteva lucrări interesante ale dramaturgiei originale, care așteaptă de oarecare vreme să fie reprezentate; în general, este necesar ca drumul pieselor, de la masa de lucru a scriitorului la reprezentarea scenică, să fie scurtat, întrucît acest drum este uneori barat de incompetență și de falsă prudență.

Congresul educației politice și al culturii socialiste oferă cadrul propice pentru analiza experienței acumulate de către arta noastră teatrală, precum și pentru stabilirea sarcinilor sale de viitor.

Integrat Festivalului național „Cîntarea României”, teatrul românesc îndeplinește o menire socială de mare răspundere. Eficiența sa — ca și a tuturor artelor — nu poate fi apreciată decît prin intermediul unor instrumente sensibile și specifice.

Arta este capabilă să emane energii și valori, ale căror foloase se afirmă la scara întregii societăți, în evoluția profilului spiritual și moral al colectivității umane. Valoarea *Scrisorii pierdute* nu poate fi exprimată prin baremurile tarifelor poștale.

GÁLFALVI Zsolt